

РЕШЕНИЕ

№ 5921

гр. София, 20.11.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ГО I-14 СЪСТАВ, в публично заседание на шести ноември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Маргарита Апостолова

при участието на секретаря КРАСИМИРА Б. Г.А
като разгледа докладваното от Маргарита Апостолова Гражданско дело № 20231100100183 по описа за 2023 година

Образувано е по предявен от Р. Г. Х. срещу Прокуратурата на Република България иск с правна квалификация чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ и чл. 86 от ЗЗД за осъждане на ответника да заплати сумата от 80000,00 лв., представляваща обезщетение за неимуществени вреди, ведно със законната лихва, считано от 22,10,2021 г. до окончателното изплащане на вземането.

Излагат се съображения, че на 16,06,2012 г. срещу ищеца е образувано досъдебно производство по повод осъществено от него ПТП, при което е причинена „средна телесна повреда“. Досъдебното производство е било прекратено на 29.04.2013 г., но по жалба на пострадалото лице е било отменено прекратителното постановление, а делото е било върнато за доразследване. Посочва се, че с постановление от 21,01,2015 г. досъдебното производство е прекратено, като същото отново е отменено по жалба на пострадалото лице. Твърди се, че през 2017 г. е бил внесен обвинителен акт в съда за извършено от ищеца престъпление по чл. 343, ал. 1, б. „б“ предл. 2 вр. чл. 342, ал. 1, пр. 3 от НК. С определение от 29.06.2020 г. на СРС производството е било прекратено поради изтичане на абсолютния давностен срок за престъплението на 16,12,2019 г. Определението е било отменено с решение на СГС. След отвод на 23-ти състав на СРС, делото е било разгледано от 116-ти състав на СРС, който също е прекратил производството поради изтичане на абсолютната погасителна давност. Неговото определение е потвърдено с решение от 22.10.2021 г. по ВНЧД №2189/21 г. по описа на СГС.

Поддържа се, че във връзка с наказателното производство ищецът е претърпял неимуществени вреди, изразяващи се в стрес, безпокойство напрежение, станал некомуникативен и се затворил в себе. Било накърнено доброто му име в обществото, още повече като се има предвид, че е бил служител на МВР и към него е имало по-високи

изисквания за морал и авторитет.

Съобразно изложеното е заявено становище за основателност на исковата претенция. Претендира разноски.

В указания законоустановен срок по чл. 131 от ГПК е постъпил отговор от ответната страна, в който е изложено становище за неоснователност на исковата претенция. Твърди, че претенцията на ищеца не попада в нито една от хипотезите на чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ, тъй като наказателното производство е било прекратено поради изтекла давност. В същото време, спрямо ищеца не е налагана мярка за неотклонение, поради което обичайният му ритъм на живот не е бил нарушен. Поддържа, че прекратителните постановления на прокурора са били отменяни по жалби на частния обвинител, поради което удължаване на срока на наказателното производство се дължи на лица извън прокуратурата. Няма данни ищецът да е бил понижаван в длъжност в резултат на наказателното преследване. При условията на евентуалност сочи на прекомерност на претендираното обезщетение.

Съобразно изложеното е заявено становище за неоснователност на исковата претенция.

При така изложеното, след като обсъди доказателствата по делото, съдът приема за установено от фактическа страна следното:

Видно от постановление от 29.04.2013 г. на прокурор при СРП по ДП № 205/2012 г. по описа на СО-СГП, пр.пр. № М-120/2012 г. по описа на СРП, досъдебното производство е образувано срещу ищеца Р. Г. Х. за това, че на 16.06.2012 г. е реализирал ПТП, при което е блъснал пешеходката М.Д.Ц., като □ е причинил средна телесна повреда – престъпление по чл. 343, ал. 1, б. „б“ предл. 2 вр. чл. 342, ал. 1, пр. 3 от НК. С посоченото постановление, досъдебното производство е било прекратено, поради това, че деянието не осъществява признаци на предвидено от закона престъпление.

Видно от постановление от 21.01.2015 г. на прокурор при СРП по ДП № 205/2012 г. по описа на СО-СГП, пр.пр. № М-120/2012 г. по описа на СРП, с определение от 31.05.2013 г. на СРС, НО, 99 прекратителното постановление от 29.04.2013 г. е отменено, а делото е върнато на прокуратурата с конкретни указания. С постановлението от 21.01.2015 г. досъдебното производство е отново прекратено, поради това, че деянието не осъществява признаците на предвидено в закона престъпление.

Срещу ищеца е внесен обвинителен акт за горепосоченото престъпление, от което може да се направи извод, че прекратителното постановление от 21.01.2015 г. е било отменено. Образувано е НОХД № 7079/2017 г. по описа на СРС, НО, 23 състав.

С протоколно определение от 29.06.2020 г. наказателното производство е прекратено поради изтичане на предвидената в закона погасителна давност за наказателното му преследване. С решение от 21.10.2020 г. по в.н.ч.д. № 3326/2020 г. на СГС, II въззивен състав, определението от 29.06.2020 г. е отменено, като делото е върнато на СРС за продължаване на съдопроизводствените действия.

С определение от 06.04.2021 г. по НОХД № 7079/2017 г. производството е отново

прекратено поради изтичане на погасителната давност за престъплението на 16.06.2012г.

Определението е потвърдено с окончателно решение от 22.10.2021 г. по ВНЧД № 2189/2021г. на СГС, IX въззивен състав.

Представено е свидетелство за съдимост, валидно до 28.05.2023 г., видно от което ищецът не е бил осъждан. Представено е удостоверение № FO-16393/2022 г. на ПРБ, видно от което срещу ищеца не са повдигнати обвинения по неприключени производства.

От заключението на назначената по делото съдебно-медицинска експертиза, което като обективно и компетентно изготвено следва да бъде съобразено от съда се установява, че не са налице данни от психологически и/или медицински изследвания, свързани с диагностициране на психологически и здравословни оплаквания на ищеца през процесния период 2012-2021г. Вещото лице посочва, че оплакванията на Р. Х. могат да бъдат провокирани от стрес и напрежение, свързани с продължителното съдебно производство и свързаната с него несигурност на ищеца от възможния изход на делата. Експертизата установява, че към периода на провеждане на психологическото изследване Р. Х., на 47 навършени години, е клинично здрав, не показва психотични симптоми, наблюдават се остатъчни явления от невротичния спектър, логично изводими от преживяна в миналото тежка реакция на стрес, довела до временно разстройство в адаптацията. Стресът от неизбежността на ПТП-то, преживян внезапно и дълготрайността на неприятните преживявания, свързани с няколкократните прекратявания и възобновявания на делата, са довели до изкривена адаптивна реакция на отдръпване у ищеца, което от своя страна е допринесло за развитие на проблеми в социалното му функциониране.

По делото са събрани гласни доказателства, чрез разпит на Г. Г. Х. – брат на ищеца, които съдът цени по реда на чл. 172 от ГПК. Свидетелят посочва, че преди 10 години брат му реализирал ПТП, при което ударил момиче. От този момент започнали проблемите за ищеца и семейството им. Ищецът напуснал работа, променил се. Обвинението довело до безсънни нощи и напрежение и това се отразило на цялото семейство. Значителен стрес и несигурност предизвикали и множеството прекратявания и възобновявания на наказателното производство. Чувствал огорчение и обида, че след 25-годишна служба в полицията е бил третиран като престъпник. Обвинението обтегнало отношенията на ищеца с приятелката му, което накрая довело до раздяла между тях. Към момента ищецът работи в жандармерията, не е бил уволняван.

По делото са събрани и гласни доказателства, чрез разпит на И.Х.И., които съдът цени по реда на чл. 172 от ГПК. Дава показания, че познава ищеца от 18-20 години, като двамата са работили заедно в отдел „Специализирани полицейски сили“ от 2002 г. до 2017-2018 г. В даден момент ищецът е участвал в ПТП. След настъпването му той се променил – затворил се в себе си, избягвал да комуникира с колегите си, да посещава мероприятия. Ищецът започнал да възразява срещу бързото шофиране, което пречело на оперативната работа. След произшествието спрял да управлява МПС.

При така изложената фактическа обстановка съдът достига до следните правни

изводи:

Предпоставките включени във фактическия състав на правната норма по чл. 2, ал. 1 т. 3, пр. 3 от ЗОДОВ/ДВ.бр. 94/2019г. /, обуславящи основателността на исковата претенция за претендираното обезщетение са свързани с установяване на следните правно релевантни факти – наказателното производство образувано по повдигнато от прокуратурата обвинение е било прекратено поради това, че наказателното преследване е погА.о по давност. Съгласно разясненията дадени с т.8 от ТР №3 от 22.04.2005 г. по тълк. гр. д. № 3/2004 г., ОСГК на ВКС „процесуалните действия, извършени преди изтичането на давността или амнистиране на деянието, не дават право на обезщетение, защото са били законни. Основната предпоставка за отговорността на държавата е незаконност на действията на държавните органи. Това че е изтекла давността, изключваща наказателната отговорност не дава право да се иска заплащане на вредите, претърпени по време на наказателното преследване до изтичане на давността. В тези хипотези не може да се ангажира отговорността на правозащитния орган, защото извършените от него действия са били законни - т. е. липсва елемент от фактическия състав на отговорността на държавата“.

Само в хипотезата, когато наказателното производство продължи по искане на обвиняемия или подсъдимия или прокурорът внесе предложение за оправдателна присъда, право на обезщетение има лицето, признато за невинно с влязла в сила присъда. Тогава съответният правозащитен орган отговаря за вреди ако наказателното производство е било образувано преди наказателното преследване да е било погА.о по давност или деянието амнистирано.

Впоследствие съдебната практика приема, че в тази хипотеза попадат и случаите, при които наказателното производство е продължило след изтичане на погасителната давност, тъй като неговата висиящност е поддържана без да е имало основание за това. В този смисъл Решение № 392 от 04.01.2016 г. по гр. д. № 2590/2015 г., г.к., 4 го на ВКС, допуснато до касационно обжалване по въпроса „за отговорността на държавата по ЗОДОВ за вредите от неоснователно обвинение през времето след изтичането на абсолютната погасителна давност за осъществяване на наказателно преследване до прекратяването на наказателното производство, ако то е прекратено и не е продължено по искане на обвиняемия или подсъдимия на основание чл. 21, ал. 2 НПК (отм.)“. Със същото е прието, че поддържането на обвинението от прокуратурата след изтичането на абсолютната давност до прекратяването на наказателното производство е незаконно.

В конкретния случай, по делото се установява, че срещу ищеца Р. Г. Х. е образувано ДП № 205/2012 г. по описа на СО-СГП, пр.пр. № М-120/2012 г. по описа на СРП. В съда е внесен обвинителен акт, по който е образувано НОХД №7079/2017 г. по описа на СРС.

С определение от 06.04.2021г. НОХД № 7079/2017г. наказателното производство е прекратено поради изтичане на предвидената в закона погасителна давност за наказателното му преследване на 16.12.2019г. Определението е потвърдено с окончателно решение от

22.10.2021 г. по ВНЧД № 2189/2021 г. на СГС, IX въззивен състав и е влязло в сила.

От събраните по делото доказателства се установи и че ищецът е претърпял неимуществени вреди, изразяващи се в преживяно безпокойство, страх, тъга, избягване на социални контакти. Тези вреди са естествена последица както от повдигнатото обвинение, така и от продължилото наказателно преследване след прекратяването му по давност.

Предвид изложеното, доколкото се установи наличие на законовите предпоставки за основателност на предявения иск, то същият следва да бъде уважен.

Съгласно т.II от ППВС № 4 от 23.12.1968 г. понятието „справедливост” е свързано с преценката на редица конкретни обективно съществуващи обстоятелства, които трябва да се вземат предвид от съда при определяне размера на обезщетението. С оглед това разбиране, при определяне на размера, съдът следва да вземе предвид всички обстоятелства, които имат отношение към твърдените от ищеца неимуществени вреди-това са възрастта на лицето, продължителността на проведеното наказателно преследване, наложените принудителни мерки за неотклонение, интензитета и продължителността на душевните болки, страдания и неудобства с оглед тежестта и характера на обвинението, в което пострадалият е бил обвинен.

При определяне на дължимото обезщетение следва да се държи сметка и за обществените представи за справедливост в аспект на съществуващите обществено-икономически условия на живот.

При определяне на размера на обезщетението за неимуществени вреди ответникът не отговаря за процесуалните действия, извършени преди изтичането на погасителната давност за деянието, респ. настъпилите от тях вреди, защото тези действия са били законни. Този извод следва както от разпоредбата на чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ, така и от т. 8 от Тълкувателно решение № 3 от 22.04.2005 г. по тълк. гр. д. № 3/2004 г., ОСГК на ВКС, постановено по приложението на ЗОДВПГ, като това разрешение е приложимо и към новия ЗОДОВ. В случая ищецът не се е възползвал от възможността по чл. 24, ал. 2 от НПК да поиска продължаване на наказателното производство с оглед постановяването на оправдателна присъда. По тази причина, съдът намира, че при определяне на общия размер на обезщетението не следва да се взема предвид и общата продължителност на наказателното производство, а само периода след погасяване на наказателното преследване по давност. Това е така доколкото поддържането на обвинението до изтичане на погасителния срок е било законосъобразно. Предвид тези мотиви релевантен е период от 16,12,2019год. до 22,10,2021год.

Размерът, в който следва да бъде уважен искът при съобразяване от страна на съда на обстоятелствата свързани с тежестта на повдигнатото обвинение, за престъпление по чл. 343, ал. 1, б. „б“ предл. 2 от НК, за което е предвидено наказание лишаване от свобода до три години; продължителността на незаконното наказателно преследване в период от 1 година, 10 месеца и 6 дни, възрастта на ищеца към изтичане на погасителната давност от 44 години, изпитвания от ищеца стрес, тревожност и тъга във връзка с наказателното преследване, продължили и в периода след погасяване на наказателното преследване по

давност и предвид отражението на извършеното спрямо него от установените неимуществени вреди, обуславят справедливият размер на обезщетение в размер на 1000,00лв., в който размер следва да бъде уважена исковата претенция и отхвърлена за разликата до 80000,00 лв. като неоснователна.

При определяне на размера на обезщетението, съдът взе предвид като фактори обуславящи по-нисък размер на обезщетение обстоятелството, че основните негативни изживявания, свързани с наказателното преследване са настъпили при образуване на досъдебното производство и при внасяне на обвинителния акт в съда, към който период обаче не е била изтекла абсолютната погасителна давност и за който прокуратурата не отговаря. В този смисъл, претърпените в периода след изтичане на давността на 16.12.2019 г. негативни преживявания биха били със значително по-нисък интензитет. В същото време, по делото няма данни за този период на ищеца да е налагана мярка за неотклонение. Не се установява също така продължаването на производството да е повлияло негативно на работата на ищеца, като видно от показанията на свидетеля Х. ищецът продължава да работи в системата на МВР – в ГД „Жандармерия, специални операции и борба с тероризма“.

По претенцията с пр.кв.чл. 86, ал. 1 от ЗЗД за присъждане на законна лихва:

Съгласно т. 4 от ТР № 3/2005 г. на ОСГК на ВКС отговорността на държавата за вреди от незаконни действия на правозащитни органи възниква от момента на влизане в сила на определението на съда за прекратяване на производството. В конкретната хипотеза определението е влязло в сила с постановяване на решението по ВНЧД № 2189/2021 г. на СГС, IX въззивен състав - 22,10,2021год. и се дължи законна лихва от тази дата до окончателното изплащане на вземането.

По разноските:

Предвид изхода от спора и на основание чл. 10, ал. 3 от ЗОДОВ ответникът следва да заплати на ищеца сума в общ размер на 20 лв., от които 10, 00лв. -д.т. , както и 10,00лв. от общо 800 лв.– адвокатско възнаграждение, съобразно уважената част на иска. Поради частичното уважаване на иска, на основание чл. 10, ал. 3 от ЗОДОВ ответникът следва да заплати по сметка на СГС разноски по производството в размер на 300,00лв. - депозит за вещо лице.

Мотивиран от изложеното Софийски градски съд

РЕШИ:

ОСЪЖДА Прокуратурата на Република България, с адрес: гр. София, бул. „*****“ да заплати на Р. Г. Х., ЕГН *****, съдебен адрес: гр. София, ул. „*****“, **на осн.чл.2, ал.1, т.3, от ЗОДОВ/ДВ бр.94/2019год./ и чл.86, ал.1 от ЗЗД**, сума в размер на **1000,00лв. /хиляда лева/**, обезщетение за претърпени неимуществени вреди от незаконно обвинение,

ведно със законната лихва от 22,10,2021год. до окончателното изплащане на вземането като **ОТХВЪРЛЯ** иска за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди за сумата над 1000,00лв. до пълния предявен размер от 80000,00лв. като **неоснователен**.

ОСЪЖДА Прокуратурата на Република България, с адрес: гр. София, бул. „***** да заплати на Р. Г. Х., ЕГН *****, съдебен адрес: гр. София, ул. ***** на **основание чл. 10, ал. 3 от ЗОДОВ**, сума в размер на **20,00лв.** – разноси по делото.

ОСЪЖДА Прокуратурата на Република България, с адрес: гр. София, бул. "Витоша" № 2 да заплати, на основание **чл. 10, ал. 3 от ГПК**, по бюджетна сметка на СГС сумата от **300,00лв.** - разноси по делото.

РЕШЕНИЕТО може да се обжалва пред САС в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски градски съд: _____